

REPUBLIKA HRVATSKA

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**

**Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb**

KLASA: 003-08/18-01/2

URBROJ: 371-06-19-7

Zagreb, 9. travnja 2019.

Na temelju članka 40. točke 16. Zakona o tržištu električne energije („Narodne novine“, broj 22/13, 102/15 i 68/18), Hrvatska energetska regulatorna agencija je na 9. sjednici Upravnog vijeća održanoj 8. i 9. travnja 2019. donijela

ODLUKU

o davanju suglasnosti na Godišnji plan nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži za 2019. godinu

1. Daje se suglasnost na Godišnji plan nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži za 2019. godinu, kojega je energetski subjekt HEP-Operator distribucijskog sustava, Ulica grada Vukovara 37, Zagreb, dostavio Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji uz dopise broj i znak: 42/12364/18IŽ, od 28. rujna 2018., broj i znak: 42/16077/18MB, od 18. prosinca 2018. i broj i znak: 42/1093/19IŽ, od 23. siječnja 2019.
2. Ova Odluka objavit će se na internetskoj stranici Hrvatske energetske regulatorne agencije.
3. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: HERA) zaprimila je 4. listopada 2018. dopis broj i znak: 42/12364/18IŽ, od 28. rujna 2018., kojim je HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o. (u daljnjem tekstu: HEP-ODS) podnio zahtjev za davanje suglasnosti na Godišnji plan nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži za 2019. godinu (dalje: Godišnji plan). Na traženje HERA-e, 24. prosinca 2018. dostavljena je dopuna zahtjeva (dopis broj i znak: 42/16077/18MB, od 18. prosinca 2018.).

Prema obavezama propisanim člankom 40. točkom 16. Zakona o tržištu električne energije ("Narodne novine", broj 22/13, 102/15 i 68/18) (dalje: Zakon) HEP-ODS je dužan do 30. rujna tekuće godine dostaviti HERA-i na suglasnost godišnji plan nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži za sljedeću godinu koji osobito sadrži podatke o tehničkim i netehničkim gubicima električne energije te količinama, dinamici i načinu nabave pojedinih proizvoda, kao i o

planskim jediničnim cijenama energije te pripadajućim troškovima nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži.

Dopune Godišnjeg plana su tražene zbog neusklađenosti podataka o količini, planiranoj cijeni i ukupnom trošku nabave električne energije za pokriće gubitaka s podacima za određivanje iznosa tarifnih stavki (Prilog 1. Metodologije za određivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju električne energije, „Narodne novine“, broj 104/15). HEP-ODS je pojasnio da do razlike dolazi jer se navedeni podaci ne procjenjuju na isti dan.

HERA je 15. siječnja 2019. održala sastanak s HEP-ODS-om. U skladu sa zaključcima sa sastanka HEP-ODS je 30. siječnja 2019. dostavio drugu dopunu zahtjeva (dopis broj i znak: 42/1093/19IŽ, od 23. siječnja 2019.).

Planirani gubici električne energije u distribucijskoj mreži iznose oko **1,3 TWh**.

Planirana dinamika mjesečne nabave gubitaka određuje se na temelju **mjesečnih koeficijenata gubitaka** i planirane krivulje opterećenja distribucijskog sustava, u skladu s Pravilima primjene nadomjesnih krivulja opterećenja (HEP-ODS, 12/2017).

HEP-ODS je namjeravao provesti dva javna nadmetanja za 2019. godinu. Predmet nabave je puni iznos gubitaka s uključenom uslugom izrade tržišne pozicije koja obuhvaća i financijsku odgovornost isporučitelja vezanu za obračun odstupanja.

Planirana jedinična cijena električne energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži iznosi **521,10 kn/MWh (69 €/MWh)** uz ukupni planirani trošak nabave od **681.341.851 kn**.

Tehnički gubici HEP-ODS-a procjenjuju se na 51% a netehnički na 49%. S obzirom na visoki udio netehničkih gubitaka, HEP-ODS će izvijestiti HERA-u o poduzetim mjerama za smanjenje netehničkih gubitaka.

HEP-ODS je proveo javno nadmetanje za energiju za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži za prvih šest mjeseci 2019. godine - jedan proizvod s uključenom uslugom izrade tržišne pozicije. Isporučitelj tu uslugu uključuje u konačnu cijenu koju nudi na nadmetanju. Okvirna količina električne energije koja je bila predmet javnog nadmetanja je 614.057 MWh. Postignuta jedinična cijena energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži na nadmetanju je 563,57 kn/MWh (76 €/MWh). Okvirna vrijednost ugovora je 346.064.103 kn.

Za ostatak energije HEP-ODS namjerava provesti javno nadmetanje u drugom kvartalu 2019. godine. HERA prihvaća da je Godišnji plan pripremljen na način i prema modelu koji je primjenjivan tijekom prethodnih godina te da je time i ispunio najuži opseg propisanih obveza vezanih uz model nabave gubitaka.

Međutim, HERA također smatra da model i način nabave električne energije za pokriće gubitaka u distribucijskom sustavu za 2019. godinu, koje je predložio HEP-ODS, nisu u potpunosti na tragu učinkovitog tržišnog natjecanja na tržištu električne energije u RH.

Primjerice, količina električne energije koja se nabavlja objedinjena je u samo jednom nestandardnom proizvodu (1,3 TWh), koji je k tome još i fleksibilnog karaktera. To tržišnim sudionicima koji ne posjeduju (značajnije) proizvodne kapacitete ili ne upravljaju (značajnijim) proizvodnim kapacitetima u hrvatskoj zoni trgovanja te koji ne upravljaju bilančnim grupama koje su volumenom barem jednake predmetu nabave predstavlja nepremostivi poslovni rizik i prepreku za sudjelovanje u postupku nabave. Vrijeme objave natječaja, provođenje nabave i zaključivanje ugovora nisu usklađeni s vremenima održavanja godišnjih dražbi za prekozonske kapacitete, što je u suprotnosti s dobrom praksom razvijenih tržišta električnom energijom i konceptom jedinstvenog energetskog tržišta EU te stavlja u nepovoljniji položaj sve tržišne sudionike koji ne posjeduju proizvodne kapacitete ili ne upravljaju proizvodnim kapacitetima u hrvatskoj zoni trgovanja nego električnu energiju uvoze postojećim dobavnim pravcima. Iz predloženog modela i načina nabave proizlazi da

je broj tržišnih sudionika koji bi mogli sudjelovati u predmetnoj nabavi smanjen u najvećoj mogućoj mjeri, čime se smanjuje mogućnost postizanja konkurentnih cijena za nabavu gubitaka.

HERA dakle smatra da postoji potreba i prostor za značajno unaprjeđenje, kako načina na koji se određuje planski iznos gubitaka, tako i modela nabave energije za pokriće gubitaka.

Naime, HERA je već tijekom prethodnih godina, otkad je počela davati suglasnosti na analizu i planove gubitaka temeljem Zakona, upozoravala na potrebu unaprjeđenja metodologije određivanja gubitaka, ostvarenih i planiranih. Korištenje akontacijskog sustava odnosno uspoređivanje komercijalnih i tehničkih ulaznih podataka unosi značajne pogreške u izračunu gubitaka električne energije. HEP-ODS je između ostalog naveo da će izradom studije naziva "Stručna i znanstvena potpora u izradi metodologije za planiranje gubitaka električne energije i metodologije za izračun ostvarenja gubitaka te procjene tehničkih gubitaka i neovlašteno preuzete električne energije" između ostalog poboljšati metodologiju određivanja gubitaka električne energije u distribucijskom sustavu. Međutim, HERA dosad nije primijetila značajna poboljšanja te se greške u izračunu i dalje događaju (velike razlike između prvog i drugog obračuna odstupanja, negativni gubici u pojedinim mjesecima i slično).

HERA je u svojim odlukama također predlagala unaprjeđenje postupka nabave energije za pokriće gubitaka - mijenjanje vremena provođenja nabave, kao i samih proizvoda, sve s ciljem postizanja najpovoljnije cijene i nabave u skladu s transparentnim, nepristranim i tržišnim načelima.

HERA je uvjeren da je hrvatsko tržište električne energije tijekom proteklih godina - kako sudionicima tako i iskustvom - dozrelo do faze u kojoj može podržati i modele nabave električne energije koji su već poznati i primjenjuju se na razvijenim tržištima, koji bi efikasnije ispunili zakonske uvjete odnosno obveze nepristranosti i transparentnosti u nabavi električne energije za pokriće gubitaka na tržišnim načelima. Količina električne energije koju HEP-ODS nabavlja (1,3 TWh) predstavlja značajan iznos energije na tržištu u RH, stoga HERA smatra izuzetno važnim da HEP-ODS pripremi takav način nabave koji bi svojom strukturom otvorio poslovne interese za sudjelovanje u natječaju svim sudionicima tržišta električne energije u RH.

HERA stoga poziva HEP-ODS da do kraja svibnja ove godine prezentira prijedlog unaprijeđenog načina izračuna potrebnih količina energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži, kao i novi model i način nabave električne energije za pokriće gubitaka za 2020. i 2021. godinu. HERA očekuje da će prezentirani način nabave biti u potpunosti u skladu sa Zakonom o tržištu električne energije (posebice odredbama članka 40. stavka 12. i 16. te članka 39. stavka 9.) odnosno da će omogućiti nabavu električne energije za pokriće gubitaka na transparentan i nepristran način, na tržišnim načelima.

Uz to, za iduće godine HEP-ODS se obvezao uskladiti podatke iz godišnjih planova nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži i podataka za određivanje iznosa tarifnih stavki prije slanja HERA-i te će ih dostavljati istodobno, do zakonski propisanog roka.

Slijedom svega navedenoga, odlučeno je kao u točki 1. izreke ove Odluke.

Člankom 27. stavkom 9. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18) propisano je da se pojedinačne odluke koje Upravno vijeće Hrvatske energetske regulatorne agencije donosi u obavljanju javnih ovlasti objavljuju na internetskoj stranici Hrvatske energetske regulatorne agencije te je stoga odlučeno kao u točki 2. izreke ove Odluke.

Predsjednik Upravnog vijeća
Tomislav Jureković
Tomislav Jureković, dipl. ing.

Dostaviti:

1. HEP-Operator distribucijskog sustava, Ulica grada Vukovara 37, Zagreb
2. Arhiva sjednica Upravnog vijeća
3. Pismohrana, ovdje

—
K2
S4

